

การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว
อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

Operations on Quality of Life Development of Khao Mai Kaew Subdistrict
Administrative Organization Bang Lamung District Chonburi

ชนกนันท์ ผลเอก (Chanoknan Phonake)¹

สุปราณี ธรรมพิทักษ์ (Supraneet Thammapithak)²

อนูรัตน์ อนันตนาทร (Anurat Anantanatom)³

¹นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Master's Degree Student of Political Science, Faculty of Political Science and Law, Burapha University,

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ผู้ประพันธ์บรรณกิจ

Asst. Prof. Dr., Faculty of Political Science and Law Burapha University, Corresponding Author

³รองศาสตราจารย์ ดร., ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Assoc. Prof. Dr., Faculty of Political Science and Law Burapha University

E-mail: 63920211@go.buu.ac.th¹, supraneet@buu.ac.th², anurat@buu.ac.th³

Received: 21 April 2025

Revised: 24 June 2025

Accepted: 25 June 2025

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนเขาไม้แก้ว 2) ศึกษาการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในชุมชนเขาไม้แก้ว จำนวน 380 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนเขาไม้แก้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.89 มีระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง รองลงมาคือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดี คิดเป็นร้อยละ 31.84 และการมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 0.26 ผลการศึกษา การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมาเป็นด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.67$) ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.66$) และด้านสังคม ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ ผลการศึกษาความสัมพันธ์ พบว่า คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรทั้งสองมีขนาดความสัมพันธ์ระดับสูง และแปรผันในทิศทางเดียวกัน

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, การพัฒนา, ตำบลเขาไม้แก้ว

Abstract

This study aimed to: 1) Examine the quality of life level of people in the Khao Mai Kaew community, 2) Study the operations of quality of life development by the Khao Mai Kaew Subdistrict Administrative Organization in Bang Lamung District, Chonburi Province, and 3) Investigate the relationship between people's quality of life and the quality of life development operations of the Khao Mai Kaew Subdistrict Administrative Organization. The sample group consisted of 380 people from the Khao Mai Kaew community. Statistical analysis methods included percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

Study results on the quality of life level of people in the Khao Mai Kaew community revealed that: the majority of the sample group, 67.89%, had a moderate quality of life, followed by 31.84% with a good quality of life, and 0.26% with a poor quality of life. The study of quality of life development operations by the Khao Mai Kaew Subdistrict Administrative Organization found that overall operations were at a high level ($\bar{X} = 3.69$). When considering individual dimensions in descending order, physical quality of life development had the highest mean, at a high level ($\bar{X} = 3.81$), followed by environmental dimension ($\bar{X} = 3.67$), mental dimension ($\bar{X} = 3.66$), and social dimension ($\bar{X} = 3.66$), respectively. The relationship study found that physical, mental, social, and environmental quality of life dimensions were significantly correlated with quality of life development operations at the 0.01 statistical significance level. Both variables showed a high level of correlation and varied in the same direction.

Keywords: Quality of Life, Development, Khao Mai Kaew Subdistrict

บทนำ

คุณภาพชีวิตเป็นตัวชี้วัดสำคัญของการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ในระดับประเทศและท้องถิ่น ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่มั่นคง อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ในปัจจุบัน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนถือเป็นภารกิจหลักของหน่วยงานภาครัฐ ที่จำเป็นต้องร่วมมือกันในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของประชาชนผ่านนโยบายด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา สาธารณสุข ระบบสาธารณสุขปศุสัตว์ และการดำเนินนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 250 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่และอำนาจในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ชานนท์ ทองสุกมาก, 2562) นอกจากนี้ ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ หรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการแทนได้ หากเห็นว่าเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่า

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ยังคงมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ อันเนื่องมาจากความแตกต่างด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งส่งผลให้ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนมีความแตกต่างกันด้วย การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่มีประสิทธิภาพ จะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เนื่องจากประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีจะมีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน นอกจากนี้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ทำให้ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม (ณัฐยศ อาจหาญ, 2565) ดังนั้น การศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

ตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลาย ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม การศึกษาการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ขององค์กรบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว จะช่วยให้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน รวมถึงประสิทธิภาพการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของหน่วยงานท้องถิ่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจชุมชน การส่งเสริมอาชีพ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญใน

การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผลจากการศึกษาจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างตรงจุดและตรงประเด็น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่ชุมชนเขาไม้แก้ว และนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างบูรณาการและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย
2. มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ
3. มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม
4. มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม

สมมติฐานของการวิจัย

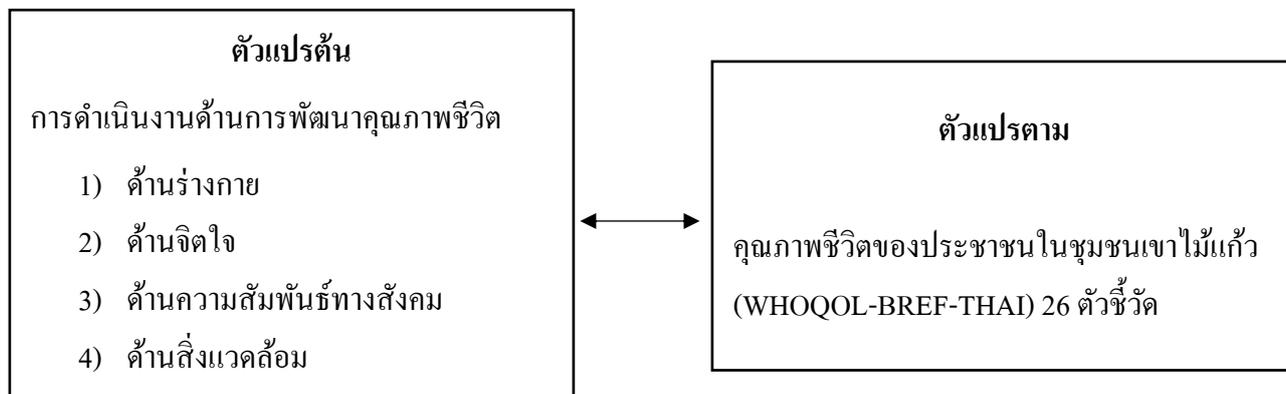
1. มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย
2. มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ
3. มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม
4. มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนเขาไม้แก้ว ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) 26 ตัวชี้วัดมาเป็นแนวทางในการศึกษา

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในชุมชนเขาไม้แก้วที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 7,591 คน (ข้อมูลสถิติประชากร ณ ปี 2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในชุมชนเขาไม้แก้วที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 380 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการเปิดตารางของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ที่ขนาดประชากร 7,591 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนบุตร ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับระดับคุณภาพชีวิตทั่วไป ของประชาชนชุมชนเขาไม้แก้ว จำนวน 26 ข้อ โดยใช้เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) 26 ตัวชี้วัด ซึ่ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

ชนกนันท์ ผลเอก สุปราณี ธรรมพิทักษ์ และอนุรัตน์ อนันทนาธร

ลักษณะคำถามเป็นข้อคำถามทั้งด้านบวกและด้านลบ คำถามแต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง เล็กน้อย ไม่เลย และมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวกมีเกณฑ์การให้คะแนน		ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 2, 9, 11	
มากที่สุด	5 คะแนน	ไม่เลย	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน	เล็กน้อย	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน	ปานกลาง	3 คะแนน
เล็กน้อย	2 คะแนน	มาก	2 คะแนน
ไม่เลย	1 คะแนน	มากที่สุด	1 คะแนน

ดังนั้น เมื่อรวมคะแนนแบบสอบถามทุกข้อ คะแนนคุณภาพชีวิตจึงมีตั้งแต่ 26 - 130 คะแนน สำหรับเกณฑ์การแปลความหมาย ระดับคุณภาพชีวิต ตามตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต องค์การอนามัยโลก ชุมชนภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) ระดับคะแนนคุณภาพชีวิต แปลผลดังนี้

- 26 – 60 คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี
- 61 – 95 คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตกลาง ๆ
- 96 – 130 คะแนน แสดงถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

นอกจากนั้น แบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิต ในแต่ละองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การแบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิต แยกออกเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้

องค์ประกอบ	การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี	การมีคุณภาพชีวิตปานกลาง	การมีคุณภาพชีวิตที่ดี
1. ด้านร่างกาย	7 - 16	17 - 26	27 – 35
2. ด้านจิตใจ	6 - 14	15 - 22	23 – 30
3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3 - 7	8 - 11	12 – 15
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	8 - 18	19 - 29	30 – 40
คุณภาพชีวิตโดยรวม	26 - 60	61 - 95	96 - 130

สำหรับข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบ มีดังนี้

องค์ประกอบด้านร่างกาย ได้แก่ ข้อ 2, 3, 4, 10, 11, 12 และ 24

องค์ประกอบด้านจิตใจ ได้แก่ ข้อ 5, 6, 7, 8, 9 และ 23

องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพทางสังคม ได้แก่ ข้อ 13, 14 และ 25

องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ข้อ 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 และ 22

ส่วนข้อ 1 และ 26 เป็นตัวชี้วัดที่อยู่ในหมวดสุขภาพและคุณภาพชีวิต โดยรวมจะไม่รวมอยู่ในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของประชากร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง	มีบทบาท	มากที่สุด
4 หมายถึง	มีบทบาท	มาก
3 หมายถึง	มีบทบาท	ปานกลาง
2 หมายถึง	มีบทบาท	น้อย
1 หมายถึง	มีบทบาท	น้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถาม เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนชุมชนเขาไม้แก้ว ตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินว่า ข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถาม สามารถวัดได้ตรงกับเนื้อหาที่กำหนดหรือไม่ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ แล้วนำผลมาพิจารณาคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ในแต่ละข้อมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผลการพิจารณา พบว่า ในทุกข้อคำถามมีค่ามากกว่า 0.50

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.86

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชากรชุมชนเขาไม้แก้ว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนบุตร ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของประชาชนชุมชนเขาไม้แก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close ended response question) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนเขาไม้แก้ว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ (Frequency), ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ (Frequency), ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชน กับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product correlation) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยมีเกณฑ์ในการแปลผลความหมายค่าสัมประสิทธิ์ (Best, 1977) มีดังนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์ในการแปลผลความหมายค่าสัมประสิทธิ์

ค่าระดับความสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.81 – 1.00	มีความสัมพันธ์สูงมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.61 – 0.80	มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.41 – 0.60	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.21 – 0.40	มีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.01 – 0.20	มีความสัมพันธ์ต่ำมาก

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

งานวิจัยเรื่อง การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ได้รับรองจริยธรรมโครงการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2565 รหัสโครงการ : G-HU124/2565(E1)

ผลการวิจัย

1. ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนเขาไม้แก้ว

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ระดับคุณภาพชีวิต

ระดับคุณภาพชีวิต	จำนวน	ร้อยละ
การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี (26 - 60 คะแนน)	1	.26
การมีคุณภาพชีวิตปานกลาง (61 - 95 คะแนน)	258	67.89
การมีคุณภาพชีวิตที่ดี (96 - 130 คะแนน)	121	31.84
รวม	380	100.00

จากตาราง การศึกษาคุณภาพชีวิตทั่วไปของประชาชนชุมชนเขาไม้แก้ว จำนวน 26 ข้อ โดยใช้เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) 26 ตัวชี้วัด 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.89 มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับการมีคุณภาพชีวิตปานกลาง รองลงมา คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดี คิดเป็นร้อยละ 31.84 และการมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี คิดเป็นร้อยละ .26

2. การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล เขาไม้แก้ว อำเภอ บางละมุง จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4 ภาพรวมการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านร่างกาย			
1. มีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนรับประทานอาหารที่เหมาะสม และมีประโยชน์ต่อร่างกาย	3.69	1.02	มาก
2. มีการรณรงค์ให้เลิกสิ่งเสพติดทุกชนิดภายในชุมชนเพื่อสุขภาพที่ดีของร่างกาย	4.07	1.00	มาก
3. มีการจัดสถานที่เล่นกีฬา หรือสวนสาธารณะสำหรับออกกำลังกายในชุมชน	3.69	1.02	มาก
4. มีรถสำหรับส่งสถานพยาบาล หรือโรงพยาบาลสำหรับผู้เจ็บป่วย และเกิดอุบัติเหตุในชุมชน	3.81	1.02	มาก

การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
5. จัดให้มีหน่วยพยาบาลมาตรวจสอบสุขภาพของประชาชนภายในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	3.68	1.14	มาก
รวม	3.81	.83	มาก
ด้านจิตใจ			
1. ให้คำปรึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ กับประชาชนในชุมชน	3.52	1.14	มาก
2. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนได้ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	3.83	.98	มาก
3. มีการหมั่นคอยตรวจตรา คูแกล และเยี่ยมเยียนประชาชนในชุมชน	3.60	1.09	มาก
4. มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้านคุณธรรม และจริยธรรมภายในชุมชน	3.76	.98	มาก
5. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีความสามัคคีกันภายในชุมชน	3.59	1.12	มาก
รวม	3.66	.89	มาก
ด้านสังคม			
1. มีการให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมเข้าประชุม เพื่อปรึกษาเสนอแนะแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในชุมชน	3.48	1.12	มาก
2. มีการให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์แก่คนยากจน คนพิการ และผู้สูงอายุ จัดตั้งศูนย์บริการพยาบาล และสวัสดิการประจำชุมชน	3.66	1.07	มาก
3. ให้ท่านได้มีส่วนให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ ของสมาชิกในชุมชน เช่น ร่วมบริจาคของใช้จำเป็นสำหรับผู้ประสบภัยน้ำท่วม	3.74	1.09	มาก
4. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนในชุมชน ได้รับทราบปัญหาและอุปสรรคภายในชุมชน	3.55	1.01	มาก
5. ให้ท่านได้มีโอกาส ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และประชาชนในชุมชน	3.56	1.15	มาก
รวม	3.60	.92	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม			
1. มีการปรับปรุงแหล่งชุมชน เพื่อลดความแออัดของการอยู่อาศัยร่วมกันในชุมชน	3.39	1.17	มาก
2. มีการจัดการสิ่งปฏิกูล และขยะมูลฝอยภายในชุมชน	3.83	1.02	มาก
3. รณรงค์ให้มีการเลือกตัดต้นไม้และให้ปลูกต้นไม้ทดแทนเพื่อลดมลพิษในชุมชน	3.68	1.02	มาก

การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. มีการจัดการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยให้กับประชาชนในชุมชน	3.73	1.00	มาก
5. มีการจัดให้มีการบำรุงรักษาสภาพแหล่งน้ำ ลำคลอง และคูคลอง ภายในชุมชน	3.74	1.05	มาก
รวม	3.67	.92	มาก
ภาพรวม	3.69	.84	มาก

จากตาราง พบว่า ในภาพรวม การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้วอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย พบว่า การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมา เป็นด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.67$) ด้านด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.66$) และด้านสังคม ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต	r	Sig
คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย	0.92**	0.00
คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ	0.97**	0.00
คุณภาพชีวิตด้านสังคม	0.94**	0.00
คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	0.94**	0.00

**p ≤ .01

จากตารางการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า

คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านสังคม คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรทั้งสองมีขนาดความสัมพันธ์ระดับสูงและแปรผันในทิศทางเดียวกัน

อภิปรายผล

1. ระดับคุณภาพชีวิต

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนเขาไม้แก้ว ส่วนใหญ่อยู่ในระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 67.89 รองลงมาคือระดับคุณภาพชีวิตที่ดี คิดเป็นร้อยละ 31.84 และมีเพียงร้อยละ 0.26 ที่มีคุณภาพชีวิตในระดับที่ไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (The WHOQOL Group, 1994) ที่กล่าวว่า คุณภาพชีวิตเป็นการรับรู้ถึงความพึงพอใจและการรับรู้สถานภาพของบุคคลในการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งสัมพันธ์กับเป้าหมายและความคาดหวังของตนเองภายใต้บริบทของวัฒนธรรม ค่านิยม และมาตรฐานของสังคม ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสรสิทธิ์ กิจรังสรรค์ (2560) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตเทศบาลตำบลม่อนนาง อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี ซึ่งพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ร้อยละ 50.50 และร้อยละ 49.50 มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ นามมุงคุณ (2559) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงสุด อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ สามชาย ไทยกุล (2559) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งพบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ความแตกต่างนี้อาจเนื่องมาจากบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกัน รวมถึงนโยบายการพัฒนาพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละพื้นที่ จากการที่ประชาชนส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนเขาไม้แก้วยังมีช่องว่างที่ต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะในมิติด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

2. การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้วในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมาเป็นด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.67$) ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.66$) และด้านสังคม ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระประภา บัณฑิตา (2559) ที่ศึกษาบทบาทของเทศบาลตำบลบ้านสร้างในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งพบว่า ด้านกายภาพมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง ขณะที่ด้านจิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อมความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง การที่การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้วให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพกายของประชาชน โดยเฉพาะการรณรงค์ให้เลิกสิ่งเสพติดทุกชนิดภายในชุมชน เพื่อสุขภาพที่ดีของร่างกาย ($\bar{X} = 4.07$) การจัดให้มีรถสำหรับส่งสถานพยาบาลหรือ โรงพยาบาลสำหรับผู้ที่เจ็บป่วยและ

เกิดอุบัติเหตุในชุมชน ($\bar{X} = 3.81$) และการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนรับประทานอาหารที่เหมาะสมและ มีประโยชน์ต่อร่างกาย ($\bar{X} = 3.69$) ผลการวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ บังอร อุดมทรัพย์ (2556) ที่ศึกษา ความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งพบว่า สภาพการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนใน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับน้อย ความแตกต่างนี้อาจเกิดจากนโยบายและการบริหารจัดการที่แตกต่างกันของแต่ละองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น รวมถึงบริบทพื้นที่และความต้องการของประชาชนที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการ ดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้วในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีด้านที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะด้านสังคมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ Nussbaum & Sen (1993) ที่กล่าวว่า สุขภาพ หมายถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางวิญญาณหรือสุขภาวะที่สมบูรณ์ ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงควรให้ความสำคัญกับทุกมิติอย่าง สมดุล

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านสังคม และ คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรทั้งสองมีขนาดความสัมพันธ์ระดับสูงและแปรผันในทิศทางเดียวกัน ซึ่งหมายความว่า หากการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น คุณภาพชีวิตของ ประชาชนก็จะดีขึ้นด้วย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ นามมุงคุณ (2559) ที่พบว่า ความปลอดภัยและความมั่นคง สวัสดิการสังคมมีความเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของประชาชนในด้าน ความสัมพันธ์ทางร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญมี พุทโหมกษ์ (2556) ที่พบว่า การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและทิศทางเดียวกัน การที่คุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกันนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Dean (1985) ที่กล่าวว่า คุณภาพชีวิตหมายถึงความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึกมี คุณค่าในตนเอง ภาวะสุขภาพที่ดี การปรับตัวอย่างมีประสิทธิภาพ ความสุขสบายทางกายและใจ ชีวิตที่มีความ หมายและมีคุณค่า และภาระหน้าที่ของบุคคล ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลมุ่งเน้นและส่งเสริม อย่างไรก็ตาม การที่คุณภาพชีวิตด้านจิตใจมี ความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับสูงที่สุด ($r = 0.97$) แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ Meeberg (1992) ที่กล่าวว่า คุณภาพชีวิต คือ ความรู้สึกพึงพอใจต่อชีวิตทั่วไป เป็นความสามารถ

ด้านอารมณ์ในการประเมินชีวิตตนเองตามความพึงพอใจ สภาพการยอมรับได้ของสุขภาพทางกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ตลอดจนส่วนที่เป็นจิตวิสัย และวัตถุวิสัย ซึ่งทั้งสองส่วนล้วนมีความจำเป็น

จากผลการศึกษาการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล เขาไม้แก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีความคาดหวังว่า ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการประยุกต์ใช้ หรือเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและดียิ่งขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะ

1. นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ (Area-Based Integrated Quality of Life Development Policy) จากผลการวิจัยที่พบว่าคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานในระดับสูง ($r=0.92-0.97$) แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงมีคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง (67.89%) จึงเห็นว่าการดำเนินงานแบบแยกส่วนยังไม่สามารถสร้างผลกระทบที่เป็นรูปธรรมได้ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว ควรกำหนดให้มีการจัดทำ "แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตเชิงบูรณาการ" 4 ปี ที่เชื่อมโยงการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน (ร่างกาย จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม) ในโครงการเดียวกัน พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จแบบเชื่อมโยง เช่น โครงการออกกำลังกายชุมชน (ด้านร่างกาย) ต้องรวมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม และส่งเสริมสุขภาพจิต

2. นโยบายการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมเชิงรุก (Proactive Civic Engagement Network Policy) จากผลการวิจัยที่พบว่าด้านสังคมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (3.60) และประชาชนยังมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือระดับต่ำ (3.48) แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการปฏิรูปกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้วควร จัดตั้ง "คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนระดับหมู่บ้าน" ที่มีตัวแทนจากทุกกลุ่มอายุและอาชีพ และหมุนเวียนตำแหน่งผู้นำ พร้อมทั้งพัฒนาช่องทางสื่อสารดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชันชุมชน หรือเว็บไซต์แบบโต้ตอบ เพื่อให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น ร้องเรียน และติดตามผลการดำเนินงานได้แบบเรียลไทม์

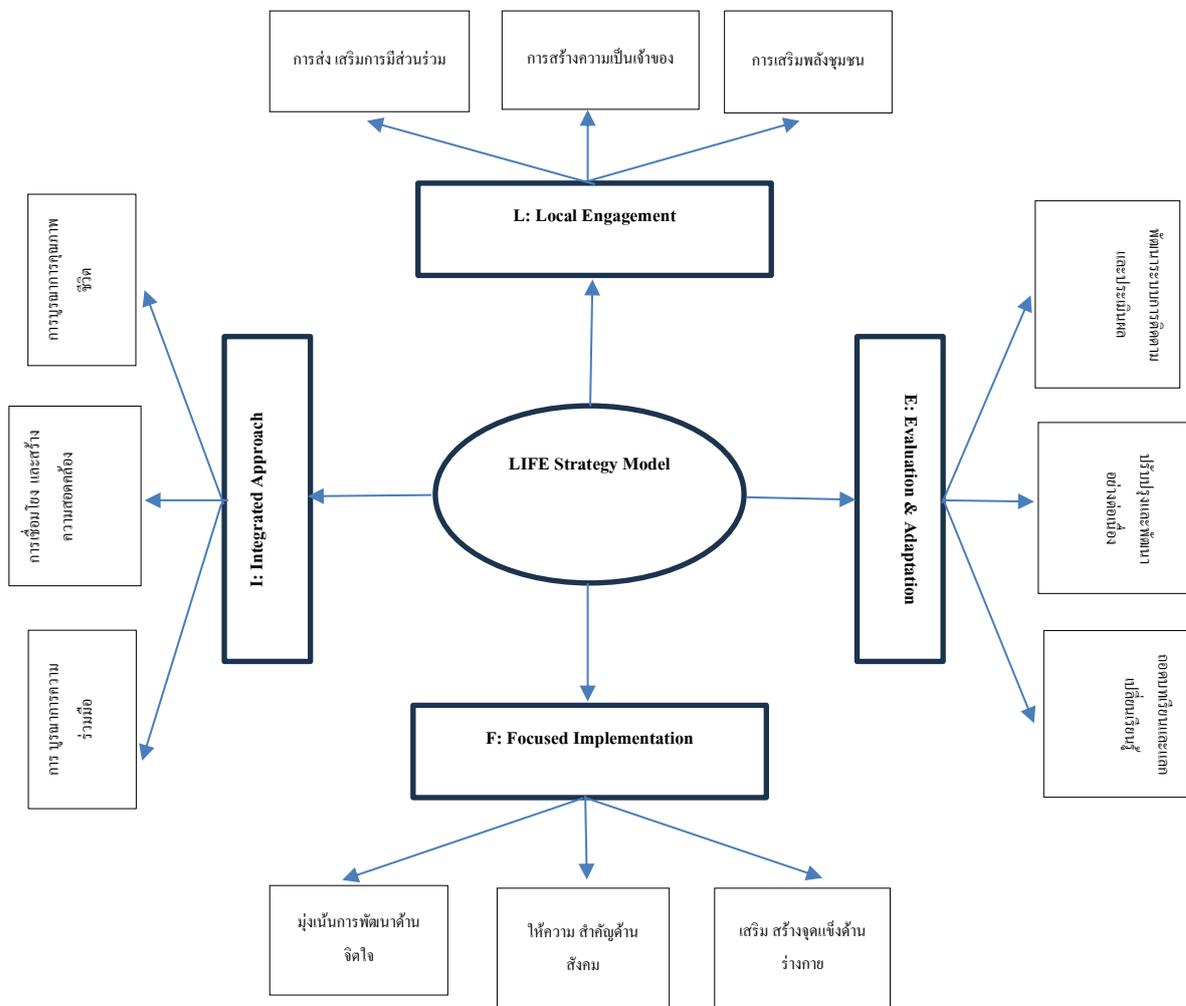
3. การพัฒนาระบบการประเมินและติดตามคุณภาพชีวิตแบบเรียลไทม์ (Real-time Quality of Life Monitoring System) จากผลการวิจัยถึงแม้ว่าการดำเนินงานจะอยู่ในระดับมาก (3.69) แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง (67.89%) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการขาดระบบติดตามผลที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลเขาไม้แก้ว ควรจัดทำแอปพลิเคชัน เพื่อให้ประชาชนประเมินคุณภาพชีวิตตนเองรายเดือน

4. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนเขาไม้แก้ว ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อค้นหาปัจจัยแห่งความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์กรบริหารส่วนตำบล เขาไม้แก้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จากการสังเคราะห์ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาโมเดลเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต (LIFE Strategy Model) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล LIFE Strategy Model เป็นกรอบแนวคิดเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่พัฒนาขึ้นจากผลการวิจัย โดยประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ได้แก่

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

1. L: Local Engagement (การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น)
  - 1.1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนของการพัฒนาคุณภาพชีวิต
  - 1.2 การสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน
  - 1.3 การเสริมพลังชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองและเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
2. I: Integrated Approach (แนวทางแบบบูรณาการ)
  - 2.1 การบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม
  - 2.2 การเชื่อมโยงและสร้างความสอดคล้องระหว่างการพัฒนาในแต่ละด้าน
  - 2.3 การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
3. F: Focused Implementation (การดำเนินงานแบบมุ่งเป้า)
  - 3.1 การมุ่งเน้นการพัฒนาด้านที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตสูงสุด คือ ด้านจิตใจ ($r = 0.97$)
  - 3.2 การให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสังคม (3.60)
  - 3.3 การต่อยอดและเสริมสร้างจุดแข็งในด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านร่างกาย (3.81)
4. E: Evaluation & Adaptation (การประเมินผลและปรับตัว)
  - 4.1 การพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกมิติของคุณภาพชีวิต
  - 4.2 การปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของผลการประเมิน
  - 4.3 การถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

องค์ความรู้ใหม่เหล่านี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ชานนท์ ทองสุกมาก. (2562). *บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใต้ระบบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จิระประภา ปัดถา. (2559). *บทบาทของเทศบาลตำบลบ้านสร้างต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. การค้นคว้าอิสระหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จุฑามาศ นามมุงคุณ. (2559). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐยศ อาจหาญ. (2565). *หน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีหน้าที่และอำนาจด้านสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขากฎหมายมหาชน, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บงอร อุดมทรัพย์. (2556). *ความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. การค้นคว้าอิสระหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญมี พุทโหมกษ์. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สรสิทธิ์ กิจรังสรรค์. (2560). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบรหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สามชาย ไทยกุล. (2559). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบรหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภาษาอังกฤษ

- Best, J. W. (1977). *Research in Education* (3rd Edition), Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall Inc.
- Dean, H. (1985). Choosing Multiple Instruments to Measure Quality of Life. *Oncology Nursing Forum*, 2(2). 88-91.
- Meeberg, G. A. (1993). Quality of Life: a Concept Analysis. *Journal of Advanced Nursing*, 18(1), 32-38.
- Nussbaum, M., & Sen, A. (1993). *The Quality of Life*. Oxford: Clarendon Press.

ชนกนันท์ ผลเอก สุปราณี ธรรมพิทักษ์ และอนุรัตน์ อนันทนาธร

The WHOQOL Group. (1994). *The Development of the World Health Organization Quality of Life Assessment Instrument (The WHOQOL)*. The WHOQOL Group.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd Edition)., New York: Harper and Row.